

عنوان مقاله:

آموزش فیزیک در نخستین کتاب های درسی فیزیک در ایران: اصول علم فیزیک ناظم العلوم و جراثقیل کریشیش

محل انتشار:

مجله تاریخ علم، دوره 15، شماره 1 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسنده:

فاطمه اربابی فر - گروه فیزیک، پردیس نسیمه، دانشگاه فرهنگیان

خلاصه مقاله:

فیزیک جدید اولین بار در قرن ۱۳ق (۱۹م) به ایران وارد شد. کتاب جراثقیل و علم حکمت طبیعی از آگوست کریشیش اولین کتاب درسی فیزیک در ایران بود. این کتاب ترجمه ای از تدریس های شفاهی کریشیش در مدرسه دارالفنون است که توسط دستیار ایرانی وی میرزا زکی مازندرانی در سال ۱۲۷۴ق گردآوری شد. پس از این قبیل ترجمه ها تحصیل کردگان ایرانی در غرب پس از بازگشت به ایران مشغول به تدریس در دارالفنون شدند و کتاب های درسی فیزیک جدیدی تالیف کردند. کتاب حکمت طبیعی اصول علم فیزیک تالیف علی خان ناظم العلوم (۱۲۹۳ق) نمونه ای از این دست است. علی رغم اینکه کتاب های درسی فیزیک در آن دوره دارای اشتباهات اندکی هم بود، نقطه عطفی برای تغییر آموزش علوم قدیم به علوم جدید در قرن ۱۹ میلادی در ایران بودند. مقایسه کتاب کریشیش و ناظم العلوم نشان دهنده دو نوع کتاب درسی در ایران است که به دو جنبه از آموزش فیزیک در ایران می پرداختند. اولی یک کتاب درسی بود که روابط ریاضی کاربردی در فیزیک و روش حل مسائل را آموزش می داد، ولی دومی به آموزش عمیق مفاهیم فیزیکی از طریق ذکر مثال هایی از کاربرد در صنعت و تاریخ فیزیک به زبان ساده توجه داشت. ناظم العلوم از چهار منبع فرانسوی استفاده کرده است که بخش هایی از متن فارسی او با بخش هایی از آن منابع فرانسوی مقایسه می شود.

کلمات کلیدی:

آموزش فیزیک، حکمت طبیعی ناظم العلوم، دارالفنون، فیزیک نمساوی، کتاب های درسی فیزیک

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1898162>

